

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu JUDr. Markéty Brunovej, PhD., LL.M.

NOVODOBÝ VÝVOJ A STAV VĚZEŇSTVÍ V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE

Dekrétom predsedu Vedeckej rady Právnickej fakulty Univerzity Mateja Belu zo dňa 3. júla 2020 som bola menovaná za oponentku habilitačnej práce JUDr. Markéty Brunovej, PhD., LL.M. na tému Novodobý vývoj a stav väzeňství v České a Slovenské republice. Po preštudovaní habilitačnej práce predkladám tento oponentský posudok.

Výber témy habilitačnej práce, vymedzenie vedeckého problému

Novodobé poňatie trestu odňatia slobody je spojené s hľadáním čo najúčinnšieho penologického systému, prostredníctvom ktorého by sa výkonom trestu dosiahla potrebná prevýchova páchatel'a. A tak otázky súvisiace s dosahovaním cieľov výkonu trestu, so spôsobom výkonu trestu odňatia slobody, s vnútornou diferenciaciou, s postavením odsúdených v podmienkach výkonu trestu, ako aj práva a povinnosti odsúdených, predstavujú trvale aktuálnu problematiku. Realizácia nových koncepcií rozvoja väzenstva a systémové zmeny uskutočnené v posledných desaťročiach v českom a v slovenskom väzenstve si nepochybne vyžadujú aj vedecké skúmanie.

Autorka v úvode sformulovala cieľ habilitačnej práce: „*Cílem předkládané habilitační práce je především popsat a zhodnotit vývoj vězeňství v novodobých dějinách od roku 1918 ve společném státě Čechů a Slováků, jakož i během období vzájemného odloučení. Současně cílem předkládaného zpracování bylo, co se týče současného stavu vězeňství v obou republikách, tento stav za pomoci analytických a analyticko-právních, analyticko-syntetických a komparativních metod porovnat, zhodnotit, poukázat na silné a slabé stránky obou právních úprav a na možnosti vzájemné pozitivní inspirace.*“ Je na škodu veci, že autorka s poznaním ktoré má o danej problematike, nemala ambíciu zhodnotiť stav väzenstva v Českej a v Slovenskej republike aj v kontexte nadnárodných záväzkov a integračných procesov v rámci Európskej únie.

Zvolené vedecké metódy a formálna stránka spracovania habilitačnej práce

Výber použitých metód autorke umožnil výsledky svojho skúmania interpretovať a prezentovať s náležitou vedeckou presnosťou. Analyzovala predovšetkým monografickú, ale aj časopiseckú literatúru, právnu úpravu a to aj za použitia historickej metódy. Pri porovnávaní českej a slovenskej právnej úpravy autorka pracovala aj metódou komparácie. Pri formulácii záverov použila metódu vedeckej syntézy. Použitím štatistickej metódy poskytla orientačný prehľad o kvantitatívnych znakoch skúmaných javov.

Práca má štandardnú úpravu, požadovanú jazykovú úroveň, rešpektuje formálne a citačné kritériá a zásady. Je napísaná v rozsahu 222 strán, autorka ju rozčlenila na úvod, tri kapitoly, záver, resumé a zoznam bibliografických odkazov. Obsah dopĺňa zoznam skratiek a značiek, zoznam tabuliek, obrázkov a grafov. K väčšej prehľadnosti použitých prameňov by určite prispelo, ak by ich autorka rozčlenila na monografie, učebnice a komentáre, príspevky v kolektívnych monografiách a v zborníkoch, články, internetové zdroje a ostatné pramene. Zo zoznamu tabuliek, obrázkov a grafov uvádzanom na s. 7 nie je vždy jasné, či ide o údaje zo Slovenskej republiky alebo Českej republiky. V zozname bibliografických odkazov by bolo vhodné pri právnych predpisoch uviesť ich názov. Autorka pravdepodobne z nepozornosti v citáciách zákonov uverejnených v Zbierke zákonov Slovenskej republiky po 1.1.1993 nesprávne uvádza skratku Sb. namiesto Z. z. (viď. napr. s. 47, 49).

V protokole o kontrole originality je vyjadrený 2,81% podiel textu, ktorý má prekryv s indexom prác korpusu centrálného registra záverečných prác. V tabuľke *Práce s nadprahovou hodnotou podobnosti*, ktorá obsahuje identifikáciu nájdených dokumentov spolu s údajom o percente textového pokrytia, je uvedená zhoda s prvým dokumentom 0,25 %. Uvedený výsledok kontroly svedčí o tom, že autorka pristúpila k spracovaniu témy s požadovanou mierou originality.

Štruktúra a obsah habilitačnej práce

Štruktúra práce je vhodne zvolená vo vzťahu k stanoveným cieľom. V úvode autorka charakterizuje stav poznania v oblasti, ktorá je predmetom habilitačnej práce a oboznamuje čitateľa s cieľmi a prínosom habilitačnej práce. V prvej kapitole autorka popisuje ako sa v novodobých dejinách vyvíjalo väzenstvo na našom území, vrátane právnej úpravy v tejto oblasti. V druhej a tretej kapitole autorka porovnáva výkon trestu odňatia slobody v Slovenskej republike a v Českej republike na základe stavu de lege lata. Výsledky svojho skúmania zhrnula v závere práce. V habilitačnej práci je aj resumé v rozsahu cca 20 strán, čo určite nemožno považovať za stručné vyjadrenie myšlienok a záverov odborného textu. Zbytočne došlo

k opakovaniu mnohých informácií a naopak, mnohé z poznatkov obsiahnutých v resumé, neboli uvedené v závere.

Dosiahnuté výsledky

Autorka obsahom habilitačnej práce naplnila cieľ, ktorý si stanovila. Zamerala sa na popis a zhodnotenie vývoja väzenstva v novodobých dejinách od roku 1918 v spoločnom štáte Čechov a Slovákov, ako aj v období vzájomného odlúčenia. Komparáciou zameranou na právnu úpravu výkonu trestu odňatia slobody v Českej republike a v Slovenskej republike poukázala na silné a slabé stránky tejto úpravy a na možnosti vzájomnej inšpirácie de lege ferenda. Oceňujem precízne spracovanie problematiky väzenstva z uvedených hľadísk a súhlasím s autorkou, že na knižnom trhu v Čechách ani na Slovensku neexistuje obdobné analytické a komparatívne spracovanie otázok väzenstva. Habilitačná práca však mohla komplexnejšie hodnotiť aktuálny stav väzenského systému, poskytnúť ucelenejšie informácie o pozitívnych stránkach a tendenciách, ako aj o nedostatkoch a ich základných príčinách. V habilitačnej práci je podkapitola *1.8 Výskumné aktivity*, avšak autorka sa vôbec nezmieňuje o súčasnosti aplikovaného penologického výskumu a o aktuálnych projektoch.

Záver

JUDr. Markéta Brunová, PhD., LL.M. preukázala odborné zvládnutie problematiky, ktorá je predmetom habilitačnej práce, schopnosť tvorivo vedecky pracovať. V skúmanej oblasti prináša nové vedecké poznatky. Posudzovaná habilitačná práca spĺňa kritéria požadované od tohto druhu kvalifikačnej práce. Navrhujem, po splnení podmienok habilitačného konania, odporučiť udeliť JUDr. Markéte Brunovej, PhD., LL.M. titul docent v odbore trestné právo.

V rámci obhajoby navrhujem, aby sa habilitantka vyjadrila k cieľom Koncepcie aplikovaného penologického výskumu na roky 2016 až 2026 a dlhodobej orientácie analyticko-výskumnej činnosti v podmienkach Zboru väzenskej a justičnej stráže.

V Banskej Bystrici, 16.9.2020

Doc. JUDr. Ingrid Mencerová, PhD.